Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 240. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 17-го ГРУДНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 17, 1983 No. 240. VOL. XC.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ГРУДНЕВА КАМПАНІЯ ПРОХОДИТЬ УСПІШНО

ВЖЕ ПРИДБАНО ПОНАД 120 ЧЛЕНІВ

Джерзі Сити, Н. Дж. — З Організаційного Відділу УНСоюзу інформують, що груднева кампанія, метою якої є придбання до кінця місяця 500 нових членів є в повному розгарі, а доказом того служить це, що в перших двох тижнях місяця Головна Канцелярія вже отримала понад 120 аплікацій нових членів.

Покищо в тому часі найбільше нових членів придбала обласна організаторка Олеся Орлян, яка в тому короткому часі вже придбала 20 нових членів забезпечених майже на 100,000 долярів. Поважне число нових членів отримано від секретаря 466-го Відділу в Канаді, Петра Крутиголови, а саме 11 членів. Також тим разом голова Контрольної Комісії УНС мгр Іван Геврик, який є секретарем 445-го Відділу у Вінніпеґу придбав вісім членів, а секретар 133-го Відділу Ярослав Леськів придбав чотири члени, яким продав забезпечення на поважну суму. По три члени придбали секретарі: мгр Володимир Яців, секретар 32-го Відділу, Юрій Юрків, секретар 133-го Відділу, головний радний Андрій Джула, секретар 161-го Відділу, Леон Гардінґ, секретар 206-го Відділу, і головний радний Василь Пастушок, голова 231-го Відділу. Всі інші секретарі придбали по два і по одному членові.

Як вже сказано, груднева організаційна акція ведеться під знаком придбання до кінця місяця 500 нових членів. Коли врахувати це, що Союз об'єднує 425 відділів, то при добрій волі секретарів цю мету можна здобути. Відомо, що УНСоюз завжди мав й дальше має відданих союзовців — ентузіястів і тому можна вірити що намічений плян буде виконаний.

Відбулася українсько-польська зустріч

Монтреаль (УІБ-ОУПС). — З нагоди 35-річчя Універсальної Декларації Людських Прав ОН відбулася тут 10-го грудня на запрошення Уряду УНРеспубліки зустріч із представниками Польської Ради Народової в Канаді, проф. А. Кавчаком і Л. Курчем, які діють у Квебеку теж як мужі довір'я польського екзильного уряду в Лондоні.

Крім біжучих справ та обміну думок про стан людських прав за Залізною заслоною та про Нобелівську нагороду для Леха Валенси, продискутовано теж проблему українсько-польських взаємин у дусі Лондонської Декларації обох екзильних Урядів з 1979 року. Вважаючи її й надалі за вихідну точку українсько-польського порозуміння й спільного фронту проти спільного ворога, червоної Москви, заперечено поголоски про якісь ревізіоністичні претенсії польського екзильного уряду до східніх кордонів Польщі з -перед Другої світової війни. Хоч тут і там зустрічаються відірвані голоси деяких польських та українських журналістів у цій справі, то сучасна офіційна польська політична думка, в тому й екзильний уряд у Лондоні, стоять в основі на принципі етнографічних кордонів обох народів тим більше, що молоде покоління в Польщі і на еміграції реалістично оцінює теперішнє положення обох народів і не виявляє ніяких сумнівів у тому, що без самостійної суверенної української держави не буде самостійної Польщі.

Лондонська Декларація з 1979 року, яку дехто помилково називає „договором ", є такою самою заявою і має такі самі леґальні основи, як Універсальна Декларація Людських Прав ОН з 1948 року чи інші міжнародні декларації.

Ялинки, присвячені дітям політв'язнів, засвітять в Пассейку та Клифтоні

Пассейк, Н. Дж. (О.Г.). — У вівторок, 20-го грудня ц.р. в год. 3:45 по полудні, заходами місцевого Відділу ООЧСУ, відбудеться в будинку Міської управи засвічення ялинки, присвяченої дітям українських політв'язнів.

Ялинку засвітить мейор Пассейку Джозеф Ліпарі, а доповідь виголосить сен. Джозеф Гіркала.

Крім представників різних українських організацій міста, будуть присутні на запаленні ялинки діти місцевої школи св. Миколая, що триматимуть в руках свічечки. Кожна дитина проголошуватиме ім'я дитини, для якої ця свічечка запалена.

У понеділок, 19-го грудня, в год. 6:30 вечора подібна церемонія відбудеться в Міській управі Клифтону, де ялинку засвітить мейор цього міста Ґльорія Колодій, а присутні при цьому будуть міська радна Лорейн Бремен і управитель міста Джозеф Лин.

ВИСТАВКА КАРТИН Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Ню Йорк. — Відкриття виставки картин Ярослава Вижницького відбудеться тут в неділю, 18-го грудня ц.р., о год. 1-ій по полудні, в приміщеннях Об'єднання Мистців Українців Америки, при 136 Друга авеню. Виставку, яка триватиме до 1-го січня 1984 року включно, можна буде оглядати кожного дня від год. 6-8-ої вечора і суботи й неділі від 1-8-ої вечора.

В Асторії помер союзовий і громадський діяч М. Курочка

Асторія, Н. Й. — В понеділок, 15-го грудня 1983 року упокоївся в Бозі на 85-му році життя св. п. Маріян Курочка, довголітній союзовий і громадський діяч, останньо голова Контрольної комісії у Братстві св. Миколая, 5-ий Відділ УНС.

Крім союзових і громадських справ Покійний займався журналістичною працею, головно багато працював над виданням і розповсюдженням солідної реґіональної книжки „Надбужанська Земля", упорядкував і зредаґував ювілейне видання УНС з нагоди 50-річчя 5-го Відділу УНС, брав участь у працях Українського Патріярхального Товариства та займався іншими корисними працями, будучи при тому завжди готовим допомогти іншим в загальній всеукраїнській праці.

Св. п. М. Курочка народився 23-го травня 1899 року в селі Слобідка, Струсівського повіту на Теребовельщині, а до цієї країни прибув з великою хвилею української іміграції 1949 року.

Панахида відбудеться в неділю, 18-го грудня ц.р., о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Квіна, 35-20 Бродвей (між 35 і 36 вулицями), а похорон в понеділок, 19-го грудня, до церкви Чесного Хреста в Асторії, а потім на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

В БІЛОМУ ДОМІ ПЛЯНУЮТЬ ВІДЗНАЧИТИ УГГ

Нюарк, Н.Дж. — Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) повідомляє, що в Білому Домі відбудеться церемоніяльне відзначення Української Гельсінкської Групи при кінці січня 1984 року.

Це відзначення відудеться завдяки заходам 70-ох конґресменів і сенаторів, які 1-го листопада ц.р. написали в цій справі спільного листа до президента Рональда Реґена. Цю акцію започаткували конґресмен Кристофер Смит і Бернард Дваєр з Ню Джерзі на прохання АОЛПУ у вересні ц.р. АОЛПУ допомогла ініціяторам акції, виславши близько 1,500 листів до всіх членів Конґресу, відбувши сотні телефонічних розмов, а також особисто відвідавши 160 конґресменів (члени нюаркського і чикаґського АОЛПУ). Ця спільна конґресова акція є продовженням ініціятиви АОЛПУ в обороні членів Української Гельсінкської Групи, наслідком якої в минулому році було ухвалено Резолюції ч. 205 в Конґресі ЗСА та проголошення проклямації президентом Реґеном у шосту річницю заснування Української Гельсінкської Групи.

Конгресмени Смит і Дваєр, ініціятори спільного листа конґресменів до Президента у листопаді ц.р., були також ініціяторами Резолюції ч. 205 в 1982 році. Вони вже довший час тісно співпрацюють з АОЛПУ в ділянці оборони ув'язнених українських правозахисників і виявляють велику симпатію до поневолених українців.

Організація АОЛПУ, яка має відділи в різних стейтах Америки, користується способом масового листування, а також особистими контактами — відвідини, телефонічні розмови із законодавцями — і в такий спосіб інформує їх та заохочує обороняти переслідуваних у Совєтському Союзі.

Конгресмена Смита повідомив про це відзначення листом з 9-го листопада ц.р. президентський дорадник Кеннет Дуберстін. Згодом підтвердив це повідомлення телефонічною розмовою дорадник Президента в етнічних справах Лінас Коґеліс.

Відзначення Української Гельсінкської Групи Білим Домом має велике значення для ув'язнених членів Групи, бо дає їм наснагу стійко триматися своїх ідеалів. Для українців у вільному світі це теж велике досягнення, що Президент ЗСА прихильно ставиться до їхніх вимог.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН проголосить свою кандидатуру на перевибір 29-го січня 1984 року, чотири дні після виголошення ним головної промови в Конґресі про стан унії. В Білому Домі і в політичних колах ніхто вже сьогодні не сумнівається, що Р. Реґен кандидуватиме це раз, бо в противному випадку Республіканська партія пережила б страшний удар, — кажуть політичні спостерігачі. Президент плянує проголосити це з Овального бюра в Білому Домі і досі ще не відомо чи Республіканська партія буде мусіти заплатити за цей виступ чи телевізійні станції потрактують це як свого роду інформацію і послугу для своїх слухачів.

ДИРЕКТОР ФЕДЕРАЛЬНОГО Бюра Інвестиґацій (ФБІ) Вілліям Вебстер заявив кореспондентам, що службовці ФБІ відкрили заговір терористів збомбити федеральні будинки у Вашінґтоні й інших великих містах ЗСА. Бомбові самовбивчі замахи мали тривати на протязі повних двох тижнів і число вбитих та поранених напевно було б високе. Вебстер відмовився однак назвати ці терористичні групи, хоч підкреслив, що ФБІ відомі назви цих груп і багато прізвищ осіб замішаних в терористичне плянування. Він також не назвав місцевостей де саме мали вибухнути бомби. Телевізійна сітка Сі-Бі-Ес Нюз поінформувала пізніше, що самовбивчими терористичними актами займаються переважно групи тісно пов'язані з аятоллою Хомейні, іранським диктатором, і його помічниками.

РОБЕРТ Ф. КЕННЕДІ, молодший, син колишнього сенатора Роберта Кеннеді застреленого терористом Сірган Сірганом у Каліфорнії під час передвиборчої кампанії, успішно здав адвокатський іспит у стейті Ню Йорк разом з 4,648 іншими кандидатами. Кеннеді матиме деякі труднощі в набутті права на практику, тому, що прокуратура у Південній Дакоті все ще плянує поставити його під суд за перевіз героїни, яку він вживав і пізніше був змушений лікуватися у спеціяльній клініці.

ВЕЛИКІ ДОЩОВІ ОПАДИ в північносхідніх стейтах ЗСА, а також в метрополітальній частині Ню Йорку і Ню Джерзі, причинились до виливу багатьох рік, наробивши при тому багато матеріяльної шкоди. В Ню Джерзі від виливу ріки Помптом загинуло досі дві особи, один пожежник і 2-річна дівчинка, яка втопилася таки поблизу своєї хати, а її тіло знайдено пізніше одну милю від хати.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Рональда Реґена звернулась перший раз до Верховного Суду ЗСА, щоб він перевірив чи дійсно „хвилина застанови" учнями в публічних школах є порушенням Конституції, чи це тільки нічим не обґрунтована вимога атеїстів. Департамент справедливости попросив членів Верховного Суду, щоб вони взяли до уваги існуючий в Алабамі закон. Подібні закони про „хвилину спільної призадуми" перед початком науки ввели в себе також 22 інші стейти. Президент Р. Реґен особисто підтримує таку ідею і ту частину американської спільноти, яка вже від років домагається такого права.

МЕДИЧНА ШКОЛА ПРИ Корнелл університеті отримала „княжий дар" від філянтропа, який не бажав бути названий, в сумі 50 мільйонів долярів. Речники згаданого університету заявили, що це найвища в історії індивідуальна сума і вона буде використана для стипендій для найздібніших студентів медицини та доповнення факультету найздібнішими професорами.

В РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ КОЛАХ дещо побоюються за перевибір президента Рональда Реґена, якого демократи та різні ліберальні діячі називають „палячем війни", а комуністи, зокрема совєтська пропаґанда „прихильником нуклеарного озброєння і небезпечною людиною, яка змагає до повалення комуністичної влади в СССР". Все це, очевидно, пропаґандивна фразеологія, — кажуть політичні співробітники Р .Реґена, але помірковані республіканці думають категоріями виборів в 1984 році і під тим кутом ведуть тепер усвідомлюючу працю серед нарподу.

В СССР „вилікували" кореспондента

Москва. — Працівник московського радіо Владімір Данчев, який, як відомо, кілька місяців тому, читаючи повідомлення про події в Афганістані, змінив офіційний текст повідомлення і прочитав, що совєтські війська є „окупантами" і „зарабниками", повернувся знову на працю, після „лікування" в психіятричній лікарні.

Високий службовець московського радіо повідомляючи про повернення Данчева на працю, підтвердив, що 35-літній Данчев повернувся на працю, але не сказав в якому відділі буде він працювати.

„Він повернувся на роботу, але не обов'язково він буде зайнятий у відділі англійського мовлення", — заявив офіційний представник.

Після свого сенсаційного виступу про окупацію Афганістану совєтськими військами Данчев щез безслідно. Ходили чутки, що Данчев поїхав до своїх батьків, які живуть у Ташкенті, столиці Узбекістану, який межує з Афганістаном. Більшість населення Узбекістану — мусулмани і сильно співчувають окупованому совєтськими військами Афганістанові, пригадуючи свою власну долю 1918-20 років, коли большевицькі війська комуністичної Москви плюндрували міста і села Узбекістану.

Офіційна версія совєтської окупації Афганістану говорить, що вони перебувають там в обмеженій кількості та прибули на запрошення афганського уряду, щоб допомогти йому боротися проти „бандитів" озброєних західніми країнами і проникаючих з Пакістану. Так само після революції в Росії большевики прийшли з півночі, щоб „допомогти узбецькому народові боротися проти бандитів-басмачів, яких озброювали західні держави і які проникали тоді з Афганістану".

Офіційний представник, який повідомляв про повернення Данчева на працю, підтвердив, що Данчев лікувався на „психічний розлад".

Попередньо ходили чутки, що Данчева переслухувало КҐБ, але його не судили, а „лікували". Звичайна кара за виступ Данчева у московському радіо передбачала б довголітнє ув'язнення і табори примусової праці, але такий крок минув Данчева — його батько: партійний працівник у Ташкенті.

Вимагають видалення екстремістів

Сан Сальвадор, Сальвадор. — Уряд ЗСА звернувся до сальвадорського уряду з вимогою, щоб він виселив з країни або якимсь іншим чином припинив діяльність цілого ряду військових і цивільних офіційних осіб зайнятих активно в крайнє правих „групах смерти".

Згідно з повідомленнями сальвадорських джерел, Адміністрація президента Рональда Реґена готова в обмін за виконання такого прохання збільшити військову і економічну допомогу Сальвадорові. Такі повідомлення були підтверджені незалежними джерелами. Що буде, як сальвадорський уряд не виконає цієї вимоги американців, покищо не відомо.

Американську вимогу видалити з Сальвадору крайнє правих діячів передав сальвадорському урядові віцепрезидент ЗСА Джордж Буш минулої неділі, коли він перебував у Сальвадорі. Вимога була у формі особистого листа президента Р. Реґена до президента Альваро Маґаня.

Американська вимога включає вислання за межі Сальвадору щонайменше на три роки ряду осіб, які скомпромітували себе приналежністю до „груп смерти". Віцепрезидент Дж. Буш представив президентові Маґаня окремий список прізвищ сальвадорських військових старшин, яких бажано виселити.

Американська заява вимагає виключення цих військових старшин з сальвадорської армії та вислання їх за межі Сальвадору.

Уряд ЗСА також вимагає арештувати капітана Альфонса Авілю, який замішаний у вбивстві двох американських дорадників у січні 1981 року.

Капітан Авіля втік із Сальвадору, як довідався, що його запідозрили у вбивстві ,але тепер Вашінґтон вважає, що він повернувся.

Заступник секретаря преси Білого Дому Роберт Симс підтвердив, що віцепрезидент Дж. Буш передав президентові Маґаня особистий лист від президента Р. Реґена, але про зміст листа Симс не сказав нічого.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН заявив у середу, 14-го грудня, на пресовій конференції, що ЗСА не виведуть своїх військ з Ливану до того часу, поки ливанський уряд повністю не опанує становище і запровадить власну контролю над усією територією Ливану або коли в Ливані прийде до „повного розвалу порядку", і мирне полагодження ливанського конфлікту стане неможливим. Президент захищав американські дії на Близькому Сході і заявив, що американці не бажають конфлікту з Сирією, яка властиво нападає на американські військові сили.

НЕСПОДІВАНА ЗАЯВА президента Арґентини Рауля Альфонсіна про можливість притягнення до кримінальної відповідальности лідерів військової хунти за їх злочини під час восьмилітнього правління викликала широку прихильну реакцію. Керівник опозиційної пероністської партії Адам Педріні, виступаючи в парляменті, назвав рішення притягнути до судової відповідальности генералів і адміралів „прекрасним". Президент Центру вивчення законів і соціяльних проблем, провідної групи за права людини, Еміліо Міньоне назвав рішення президента Альфонсіна „осторогою на майбутнє". Він буквально сказав: „Це осторога кожному, хто коли-небудь схоче спробувати знову перевернути конституційну владу". Військові покищо не висловили свого ставлення до нового декрету президента Альфонсіна. Деякі високі військові старшини починають тікати за кордон.

ЗАСНОВНИК ВІЛЬНОЇ, а тепер забороненої профспілки „Солідарність" і колишній її лідер Лех Валенса відмовився піти на виклик до міської прокуратури в Ґданьску, мотивуючи свою відмову тим, що він простудився. Згідно з повідомленнями членів сім'ї та священика Генрика Янковского, Валенса не пішов на працю, а лежить в ліжку з підвищеною температурою. Священик Янковскі сказав, що Валенса простудився тоді, як поліція зупиняла їх автомобіль часто і вимагала вийти для перевірки автомобіля і всіх в ньому . Як відомо, Валенса з дружиною і сином та священиком Янковским їздили у вівторок до Ченстохови, щоб передати нагороду Нобеля польському народові, а під час повороту до Ґданьска були 13 разів зупинені поліцією і обшукані.

В ЛИВАНІ ДАЛІ ЙДУТЬ БОЇ

Бейрут, Ливан. — З Близького Сходу далі приходять тривожні вісті. В четвер, 15-го грудня, американські кораблі вже третій день підряд були змушені відкривати артилерійський вогонь по становищах сирійських військ в Ливані та по становищах просирійських друзів і палестинців, які зі свого боку обстрілюють американські розвідувальні літаки і становища морської піхоти на Бейрутському летовищі.

Крім наростання загострення боротьби в Ливані, в деяких відношеннях наступає послаблення цього конфлікту. Ворогуючі фракції проголосили нове переми-р'я і продовження розмов.

В горах Шуф, 15 миль на південний схід від Бейруту, міліція мусулманських друзів припинила облогу містечка Деїр аль Камар і дозволила евакувати 2,500 християнських фалянґістів та 10,000 цивільних християн з цього обложеного від вересня містечка. Евакуацію організував Міжнародний Червоний Хрест під охороною ізраїльських військ.

У північноливанському місті Тріполі виникли 15-го грудня нові бої між збунтованими просирійськими частинами палестинських партизанів та оточеними в Тріполі частинами палестинців, вірними ще Ясірові Арафатові. Ізраїльська артилерія з кораблів приєдналасая до вогню бунтівників і також обстріляла становища обложених палестинців у Тріполі.

Французькі та британські контингенти міжнародних сил миру в Ливані також були обстріляні артилерійським і мінометним вогнем зі становищ друзів у горах Шуф. Два французькі парашутисти загинули, а три інші були поранені.

Справа евакуації 4,000 вірних Арафатові оточених у Тріполі палестинських партизанів здається полагодженою. Грецький уряд повідомив, що п'ять грецьких кораблів прибудуть у неділю до Тріполі та в понеділок розпочнуть евакуацію палестинців. Вся акція евакуації дістала схвалення і гарантії безпеки всіх зацікавлених сторін, в тому числі держав, які мають свої контингенти в міжнародних силах миру в Ливані.

Викрили перекупства в Чикаґо

Чикаґо, Ілл. — Три теперішні і колишні судді в групі 10-ох осіб були обвинувачені за перекупство після три й пів річного слідства на федеральному рівні у Кук повіті. Закрите слідство, назване „операцією грейлорд" було ведене бюром генерального прокуратора, Федеральним Бюром Інвестиґацій (ФБІ) і льокальними чинниками.

Перекупство в юридичній системі згаданого повіту, яке тривало роками, було відоме в юридичних колах Чикаґо, але ніхто не мав достатніх доказів, щоб вийти з цією справою на поверхню і поставити її перед оцінку федеральної лави присяжних .Тепер, після довгого слідства і виготовлення списка свідків, справа опинилася в суді.

Між названими і обвинуваченими є суддя Вейн В. Олсон, який отримав від одного з адвокатів 9,530 долярів хабару, Джеймс Кастелло і Брус Рот. Крім хабарів згадані судді займалися змовою при вирішуванні судових справ, а потім ділилися нелеґальним „приходом". Суддя Джан Дівайн, якого також обвинуватили в хабарництві, зрезиґнував минулого року після того, як адвокатська палата в Чикаґо виступила з критикою проти нього.

Суддя Джан М. Мирфі брав хабарі від 1981 до 1983 року. Серед обвинувачених є також чотири адвокати, службовець суду, поліціянт і одна непов'язана із судівництвом особа.

Речник генерального прокуратора адвокат Ден К. Вебб заявив, що обвинувачених буде багато більше, бо в процесі слідства виявилось, що судова система в Чикаґо пересякла перекупством.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД НА СТОРІНКАХ „СВОБОДИ"

БОЛЬШЕВИКИ ХОЧУТЬ ЗАКРИТИ ПЕРЕД СВІТОМ ГОЛОД У РАДЯНЩИНІ

Не пускають кореспондентів чужинецьких газет у голодні райони, хліб у державних крамницях подорожів удвоє

Вівторок, 22-го серпня 1933

Москва (СССР). — Всі чужинецькі кореспонденти одержали повідомлення від ЧеКа, що вони не можуть нікуди виїздити з Москви на провінцію без спеціяльного дозволу. Ще раніше один з найкращих американських кореспондентів газети „Кріщен Саєнс Монітор", Чемберлейн, хотів відвідати Україну і північний Кавказ, але большевицька влада його туди не пустила. Не зважаючи на те, що комуністична преса в передовицях і спеціяльних дописах пише про успіх жнив, у дрібних замітках трапляються відомості , які показують, що влада зі жнивами не може справитися. Ще дуже мало зібрано збіжа в порівнанні з плянами влади.

Ознакою того, як тяжко стоїть справа з харчуванням населення, може бути те, що без якогонебудь попередженя влада відразу збільшила вдвоє ціни на хліб у своїх крамницях. Тепер населення змушене за картками платити 12 копійок за фунт житнього хліба й 32 копійки за фунт пшеничного. Без карток населення, якщо зможе дістати хліб, то платить стільки, скільки забажає продавець. Разом з тим комуністична преса старається заперечити всі відомості, які з'являються в заграничній пресі про голод.

КАРДИНАЛ ЗАКЛИКАЄ РЯТУВАТИ ГОЛОДНИХ ВІД ЗАГИБЕЛІ

Відень (Австрія). — Архиєпископ і кардинал Ініцер звернувся до всього світу з закликом пособляти голодному населенню Радянщини, що тепер масово вимирає. В своїй відозві він подає про голод факти, які були згадані у відчиті секретаря Національного конгресу европейських меншин Аменде, а зокрема кардинал спитається на відозву митрополита А. Шептицького та українського греко-католицького епископату.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Почин гідний наслідування

З великим вдоволенням зустріла українська читацька громада повідомлення в щоденнику („Свобода" ч. 231) про те, що в школах Торонто, в Канаді, вводять курс про Великий голод в Україні 1932-33 років.

Довідуємося із згаданої вістки, що в початках курс про голодову облогу в Україні, створену большевицькою Москвою 50 років тому, буде скерований на три останні кляси середньої школи, що в провінції Онтаріо має 13 кляс.Тобто вивчатимуть історію українського голокосту одинадцята, дванадцята і тринадцята кляси. З таким підходом місцевої Шкільної ради не можна не погодитися, бож жахіття цієї трагедії України такі великі, що — як уважають виховники-педагоги — діти чи навіть підлітки для таких лекцій не зовсім би надавалися. Інша річ учні старших кляс, що вже у віці переважно 15-го року життя, зможуть вірно сприйняти такий курс.

Торонто, як бачимо, на доброму шляху, а українським громадам на поселеннях у вільному світі варто взяти з торонтонців приклад, пов'язатися листовно чи телефонічно з організаторами цього преважливого для українців проєкту і пробувати наслідувати цей почин у себе на місцях.

Поруч з творенням таких курсів і програм скрізь і всюди, де це вдасться зробити, слід також звернути увагу на те, щоб була правильна і повна інформація про цю Голготу України, бож — як досі бачимо, — ще не всі українці цілком схоплюють всю суть цієї трагічної події, що позбавила життя четвертину нашого народу в ті страшні роки розпаношення сталінського терору на нашій землі під совєтами. Треба повної і вірної інформації, бо тепер це найбільше на часі, щоб ми всі і наші нащадки добре вивчили свою історію та щоб навколишній світ почув правду про українське лихоліття і запам'ятав і для себе цю гірку науку.

Не слід також лякатися слова голокост. „Забутий голокост" називає цей штучний голод великий знавець цієї доби Роберт Конквест. Цієї назви дотримувалися і інші автори, що вже написали свої праці про штучний голод в Україні 1932-33 років — Василь Гришко і Володимир Душник, і ця назва все більше зустрічається по сторінках чужих періодиків.

Але як ми цю трагедію не називали б, головне, щоб продовжувалася наша праця в тій ділянці, як сказав Олесь Чумак, член Шкільної ради Торонто, який вклав багато старань у цей почин, щоб разом з навчанням про жидівський голокост навчити світ і про такий же український, який і більший розмірами і стався десять років вчасніше, щоб світ зрозумів брутальну жорстокість тоталітарних режимів. Але це буде найкраще осягнено відповідними дослідами, публікаціями, документацією та викладами в школах. Почин вартий того, щоб його наслідувати і поширювати.

Іван Гвать

ЧИ ЦЕ ФЕНОМЕН ПАТОПСИХОЛОГІЧНИЙ?

(Ще про руйнування українських святинь у Польщі)

II.

Бані та іконостаси? Клопотів з ними тільки, навіщо з тим возитись! До Бога треба молитися по-сучасному, по-модерному, ану ж Господь не зрозуміє чи навіть не схоче вислухати...

І вся ця дійсність (прикладів можна б навести більше) — огірчує; породжує несмак, не вміщається в голові. Логіка тут цілковито відсутня, хоч інколи якраз навпаки. Інколи здається, що все це — холодна, страшна логіка й більш нічого. А церкви будували й нині будують (у вільному світі) не із-за „логіки", а в наслідок глибокої та щирої віри в Ісуса Христа.

Можна беззастережно погодитися з твердженням М. Мокшицької, яка в газеті „Тиґоднік польскі" (ч. 16) про нищення українських святинь писала, що це — ганьба нашого століття. Ганьба, звичайно, для польського комуністичного суспільства.

Коли призадуматися над тим, скільки тисяч церков знищено у Совєтському Союзі, а особливо в Україні, які будовано в XI, XII століттях і пізніше. Коли подумати зокрема про двадцяті та тридцяті роки, та подумати рівночасно про знищені українські святині на території Західньої України,і під совєтами і під Польщею, після Другої світової війни, після 1945 року, то здається, що це феномен, що його можна, мабуть, найкраще вияснити патопсихологія. Може ми помиляємось, але нам так здається.

Два роки тому в журналі „Новый мир" (виходить у Москві) опубліковано частину роману Д. Ґраніна „Картина". На кількох сторінках іде мова про нищення церков під час 1920-их років. Варто дещо процитувати:

„Володимирська церква, найцінніший пам'ятник в окрузі... Пам'ятаєте, як її обернули в клюб, потім цілком перебудували, обчухрали?" А потім, — згадує один із персонажів роману: перед церквою „влаштували антирелігійну ватру... а що там палили? Іконостас зі всіма іконами, дерев'яні ворота, все різьблене, рідкісної праці ікони, кажуть, вони були великої художньої вартости... У вогонь кидали також старинні божественні книги з цього храму... книги там були сімнадцятого віку, може і з шістнадцятого, так вважають професори"... І далі в романі згадує про ті часи один з тодішніх комуністів-фанатиків будівництва 'щасливого' атеїстичного майбутнього. Він не кається, але признає, що тоді „своя віра у мене була... Звичайно, становище тепер інакше": „Мені і тепер сниться, — згадує він, — як біля ватри Аліса Андреєвна, моя вчителька, за руку мене хапала:.. Вчителька улюблена сльози проливала, просила, благала не чіпати ікону чудотворну... Я відкинув. Всі її сльози відкинув. Дурман, пояснив я їй, і дурман, хто б і не писав... Ох, яка ж це була ікона! Мені інколи сниться, як я її з розмахом у вогонь, і як Аліса Андреєвна кричить"...

Стільки з роману російського письменника, стільки про „героя пізнього розуму", якому сниться спалена його руками ікона. Протягом двадцятих-тридцятих років на Україні руйнували церкви з ненависти до Христа, до минулого України і в ім'я нової „релігії" — большевизму. Думали, що, руйнуючи церкву, „зруйнують" Бога й принесуть „трудящим" „щастя". Принесли нещастя! Це був час, — хоч і не у всіх, — містичної нової віри у большевицький новий світ. Обернулась вона в геноцид, брутальність, насильство і цинізм, якого досі не знав світ.

А відношення до українських храмів у Польщі після 1947 року аж по нинішній день? Що? Хіба це також віра в ідеали комунізму? Ну, невже ж хтось повірить таким „гострим дотепам"? Це щось інше. Власне, що?

Довідуємось з українськoї варшавської газети, що недавно відбулася у Варшаві нарада, присвячена збереженню та відновленню жидівських цвинтарів у Польщі. Поінформовано, що уряд виділив для цієї цілі кільканадцять мільйонів золотих. Читаємо, що представники жидівських організацій на Заході виявили готовість подати значну фінансову допомогу для рятунку цвинтарів, на яких поховані їхні предки.

Чи в цій події може критися і іскорка надії також для українців? Адже у Варшаві твердять, що у Польщі всі громадяни перед законом рівні... Чи можна б вірити, що польський уряд виділить „кільканадцять мільйонів золотих" також для збереження українських церков? Ми навіть припускаємо, що українці на Заході могли б також грошово допомогти, аби тільки зберегти решту наших церков. Адже це справа не тільки культури, але й етики. Існує теж побоювання: вивчаючи історію українців у комуністичній Польщі післявоєнного періоду, не можна знайти в ній правдиво щирих виявів зрозуміння до турбот українців ні від уряду, ні від представників Римсько-католицької Церкви, ні від співгромадян. Ба навіть щире співчуття важко знайти в цій воістину трагічній історії.

А життя йде далі. Треба жити, треба співжити і старатися розв'язувати багато всяких справ. Чи ствердження польського науковця М. Мокшицької про те, що нищення українських церков є ганьбою нашого століття, стане поштовхом конкретних заходів, щоб цю ганьбу змивати? — Поживемо, побачимо.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ ПРОТИ ІВАНА ДЕМЯНЮКА

(Друкуємо доповідь Марка Дж. О'Коннора, адвоката Івана Демянюка, з огляду на важливість і загрозливість справи цього українця в Клівленді). — Ред.

Всечесні отці, пане предсіднику, шановні гості, визначні делеґати з п'яти континентів на цей Четвертий Світовий Конґрес Вільних Українців!

Мій батько д-р Едвард М. О'Коннор просив мене сказати вам, що цей Конґрес має його підтримку назавжди задля тієї великої справи, якій він служив все його життя — визволення всіх поневолених народів, що караються в неволі безбожної російської імперії.

Я можу собі пригадати тільки одну ще іншу оказію в моїй кар'єрі, що я був сповнений такою гордістю, як сьогодні; це була подія останнього літа в Клівленді, Огайо, коли я мав шану промовляти перед українською православною громадою православної церкви св. Володимира. На тій імпрезі я сидів за головним столом вперше в житті з обома — моїм батьком і з моїм сином Бренданом. Мій батько д-р Едвард М. О'Коннор якраз щойно виголосив клясично аналітичну промову під назвою „Відкрите суспільство під атакою з боку деспотичної країни". Його промова підкреслювала той виклик-небезпеку, які стоять тепер перед нашою республікою з боку активних заходів одного з відділів совєто-російського КҐБ. Він говорив про історичне значення цього виклику.

Мої короткі уваги стосуватимуться тут справи громадянина Демянюка і тієї сили удару, який відчує вся неросійська етнічна спільнота на поселеннях, усі ті, яким пощастило утікти з російської тюрми народів, і навіть їхні діти і внуки.

Глибоченне значення для мене тієї оказії в Клівленді було те, що це перший раз три ґенерації О'Коннорів були разом на тій самій сцені, готові промовити в захист вільної України.

Дозвольте мені розпочати мої уваги сьогодні пам'ятною цитатою з святого Авґустина з його історичних писань на тему християнської боротьби: „Вінець перемоги дістають лише ті, хто включається в боротьбу". — Як адвокат Івана Демянюка, я прибув сьогодні сюди, щоб подати вам вісті про цю боротьбу. Я говорю про етноцидну війну, що розпочата проти усіх не-росіян, а особливо проти українців. Ця ґльобальна війна задумана на те, щоб зруйнувати національний дух, культурну гордість, релігійну побожність і благочестя, національну свідомість та етнічну ідентичність, з метою всі ці незаперечні священні права заступити безбожницьким животінням у русифікації.

Сталін твердо заявив у Ялті і підкреслив, що російський СССР ніколи не дозволить його підданим утікати звідти, щоб засівати зерна розчарування з совєтсько-російської влади по усьому світі. Якщо ж деяким пощастить здійснити втечу, то каральні органи держави — СССР — ніколи не сміють дозволити цим „зрадникам вітчизни" об'єднатися для спільної справи в з'єднаній дії. Їх усіх треба порізнити за будь-яку ціну.

Богу дякувати, що цей дух об'єднання, що його найбільше бояться жорстокі й безскрупульні насліднйки Сталіна, знову заманіфестував себе на цьому Четвертому Світовому Конґресі Вільних Українців. Цей сам дух єдности повинен бути поширений на всі організації у вільному світі, завданням яких є звільнення поневоленої батьківщини.

Це є моїм неприємним обов'язком поінформувати вас, що російсько-совєтський Комітет Ґосударственной Безопасності (КҐБ, в його активних заходах наступу, який розпочався за часів Адміністрації президента Джіммі Картера, зумів проникнути в саме серце Американської Судівничої Системи. Конгрес З'єднаних Стейтів Америки під час Адміністрації Картера встановив дивоглядну прибудівку до Американського Департаменту Судівництва, відому під назвою Бюра Спеціяльних Інвестиґацій. Завдяки цьому конґресовому законодавству, КҐБ дістало доступ вживати Американську Судову Систему, щоб встановити базу під насильну репатріяційну систему, під новий своєрідний „Оперейшен Кілгол", прилюдно на очах керівництва нашої країни.

Мрія Кремля, спершу заманіфестована на Ялтинській конференції, щоб могти вживати систему судівництва ЗСА проти ворогів російсько-совєтської імперії, нарешті втілилася в життя. Бюро Спеціяльних Інвестиґацій перетворено в продовження Совєтської Прокуратури, особливо в розумінні тих, хто читає підсовєтську пресу. Бюро Спеціяльних Інвестиґацій тепер являє з себе справжній „Дамоклів меч", націлений на хірургічне усування антиросійських-антисовєтських іміґрантів, які для Москви здаються небезпечними, — небезпечними для її нечестивих і

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про поконґресові враження

Четвертий Світовий Конгрес Вільних Українців уже два тижні, як за нами, а поміж його учасниками як і взагалі у нашій громаді не вгавають розмови, ремінісценції та різні враження із його перебігу, залежно від темпераментів та настроїв.

Безумовно найважчим цей Світовий Конгрес Вільних Українців був для предсідника, його секретарів і для преси, бо це були єдині люди що мусіли, „відсидіти" ці маратонські наради від початку до кінця, не маючи змоги не лише відпочити, але зустрінути знайомих, пізнати делеґатів із далеких країн чи відпружитися ментально принаймні на годину-дві. Але про тих тихих „героїв" ніхто не згадував і не думав, тільки один із науковців у своїй доповіді назвав їх газетарями. Навпаки, як це, звичайно, у нас буває представники преси, були майже цілий час на сірому кінці та мусіли справді по-геройськи боротися за відповідне місце на залі нарад, про квитки на полуденки та інші імпрези і про важливі інформації, що їх треба було подати, як ось, наприклад, повний склад новообраної Президії Секретаріяту, чи доповіді.

Але зате предсідник в останньому дні нарад апелював до цих представників преси, щоб вони писали про наради і перебіг конґресу у позитивному і теплому дусі. Опісля на Маніфестації у Мейпл Ліф Ґарденс посаджено їх дослівно на...льоді, що покриває арену для гокейових змагань.

Як ми вив'язалися із наших важких завдань можуть сказати читачі української вільної преси. Невідомо, як будуть писати про IV СКВУ у СССР, представники якого хоча не сиділи з нами, але були присутні на нарадах у характері гостей, що їх ніхто не мав змоги перевірювати при тій великій кількості присутніх.

Чисельна участь у нарадах, полуденках, бенкеті та Маніфестації була безумовно яснями проміннями у Конґресі, а великий та елеґантний готель надавав українцям відповідний престиж.

Коли були застереження від декого до високих цін у готелі та величезних сум гроша, що пішли до чужої кишені у тих декількох днях, одним із арґументів оборонців цієї престижевої обстановки було те, що молоде українське покоління не хоче бачити нарад в народних домах. Того молодого покоління, однак, на нарадах якось не було видно, а нечисленні його представники вийшли зі залі скоро після того як замість святочного відкриття почули лайку і спори за події з часу, коли їх ще не було на тому світі. Немов доповненням до того було те, що в тому часі впав униз тризуб, що прикрашував залю.

Але величина та люксус приміщення Конґресу мали свої цікаві сторінки. Там можна було легко на ділі і в переносному значенні „згубитися". Не диво, отже, що навіть предсідник не знав,де містилася „криївка" Резолюційної комісії, а таких криївок в готелі було багато і делеґати постійно бігали по просторих та вітряних коридорах і вестибюлях, шукаючи за різними залями чи кімнатами. Кажуть, що найкраще була захована „криївка" на 37-му поверсі, з якої ішли найповажніші доручення для однієї частини делеґатів. Ба, що більше там уміли за помахом палички зміняти вовків на ягнят або, чортів на янголів. Висліди таких метаморфоз чули ми опісля у заявах чи промовах, де слова висловлені одного дня, як арґументи „проти", були вже на черговий день несподівано арґументами „за".

Але багато наївних або втомлених слухачів того не зауважували. Втома і перевантаження дискусіями та програмою всеціло панувала на конґресі і ми бачили наслідки того у присутніх, пересічний вік яких був добре понад п'ятдесятку. Не один із почесних гостей мусів задрімати, дарма чи це був бенкет чи полудневі наради.

Біда ще і в тому, що ми українці беремо всі справи дуже, а дуже серйозно та в нашому громадському житті немає ніколи місця на відпруження, легкий гумор чи сміх зі себе або інших. Як приємно, отже, було слухати прем'єра провінції Онтаріо Вілляма Дейвиса, як він з легкістю та гумором оформив своє слово хоча вплів у нього і ті важливі справи, що лежали всім на серці.

У нас зате все і всюди мусить бути патос, грімкі слова і мало змісту, а найкращим доказом того були прочитані на Конґресі резолюції різного характеру.

І хоча як ми всі були врадувані однозгідним вибором на президента СКВУ адвоката Петра Саварина, треба співчувати з тим навантаженням, що передали йому делеґати. Добре, однак, що найшлася людина, яка з почуття обов'язку взяла на себе цей важкий пост. Бо у нас, звичайно, або є боротьба двох чи більше „середовищ" за владу, або немає взагалі охочих до проводу і ті самі одиниці працюють довгими роками. Зате ніколи не бракує таких, що бажають лише почестей і хоча ми чули застереження Контрольної комісії до великого числа членів Секретаріяту СКВУ, знову кандидатів до нього було багато, а листа їх далеко не закінчена. Почнуться отже спростування, доповнення, запити „чому цей, а не той", бо це ж престиж бути у найвищому проводі вільних українців і засідати на його зборах. Не дочекалися лише цієї почести ті нечисельні члени нашої спільноти, що приїхали до нас з наших земель з вірою про силу і значення СКВУ, як найвищого представництва України поза її межами.

Чи справді забули ми їх так скоро, як і забуваємо на таких зібраннях, що властиво є нашим найважливішим завданням. Можливо це тільки доказ старіння нашої спільноти, що живіше займається подіями з-перед сорока років, як вчорашніми. І мимохіть насувається запит: а хто думає про завтра?

О-КА

Іван Р. Костюк

„МІЙ" МИТРОПОЛИТ

(У 39-ті роковини смерти Слуги Божого Андрея)

II.

Під час великодніх ферій, ми, пластуни, що постійно жили у Львові, мали почесний та який же вдячний обов'язок стояти на стійці біля „Божих Гробів". Моєму куреневі завжди припадала неабияка честь делеґувати своїх членів у Велику п'ятницю й суботу до храму святого Юрія. О, тоді була для нас, юнаків, велика радість! При виносі Плащаниці у Велику п'ятницю і процесії довкруги храму, ми,пластуни, під проводом старшого пластуна, члена 3-го куреня „Лісові Чорти", тоді ще студента львівської Політехніки Петра („Піка") П'ясецького, що був сином крилошанина о. Олексія П'ясецького і мешкав в забудованнях святоюрської капітули, йшли парадним ходом у процесії й зі своїми пластовими палицями вдержували порядок у процесії й у самому храмі. А як Плащаницю священики поклали серед квітів перед головним вівтарем, а вірні навколішки підходили до неї, щоб її побожно цілувати, ми, неначе справжні римські сторожі біля хреста на Голготі, стояли обабіч Плащаниці на струнко і нам тоді здавалось, що ціла церква, всі священики і вірні на нас глядять і нас подивляють...

Стійка змінювалася щопівгодини. Командував Пік, що пластовим маршем впроваджував і відпроваджував нас двійками в повному пластовому одностроі з пластовими капелюхами на голові й пластовою палицею на раменах. Його часом заступав курінний 7-го пластового куреня, мій ровесник і однокласник в гімназії, Володимир Таранович („Капраль"), син еміґрантів з Великої України, православного віровизнання. Кожного дня вранці я поспішав пішки і голосився на збірку біля Дяківської школи на подвір'ї храму, а ввечері по закінченні Служби повертався змучений з опухлими ногами додому.

У Великодню суботу, під вечір, кінчалася наша стійка при Божому гробі, і ми разом з духовенством і вірними знову брали участь у процесії довкруги храму, знову втримуючи порядок з нашими палицями. Під акомпаньямент могутніх дзвонів храму і радісного „Христос Воскрес", що його напереміну співали панотці, хори і вірні, ми, пластуни, першими входили до храму, торуючи вільний прохід для духовенства до головного вівтаря. В середині храм був залитий яскравим освітленням і по вінця наповнявся вірними. Хто не знайшов місця в церкві, стояв назовні, довкруги храму, на плятформах і на подвір'ї, що також були освітлені рефлекторами й світляними ефектами.

Розпочалась Воскресна Утреня. Проводив сам Митрополит Андрей в сослуженні багаточисленного духовенства. По черзі співали три хори: катедральний, дяківський і питомців. Могутнє „Христос Воскрес", „Ангел вопіяше" та чудові напіви Воскресної Утрені, що їх співали священики і хори, лунали в церкві і при допомозі гучномовців відлуннями розносилися по Святоюрській горі. А коли понеслись неперевершені звуки „Плотію уснув", що її спочатку співали панотці, а потім приходили хори, а зокрема сольову партію виконував наш незабутній пластовий друг Осип Стецура („Бемоль"), усю церкву і довкілля придавлювала цвинтарна тиша і небажані сльози тиснулись до очей вірних...

Коли закінчилася Утреня, й останні акорди воскресного гимну проспівали священики разом з хорами й вірними, ми, пластуни, що під час усієї відправи стояли на почесних місцях перед тетраподом, разом із вірними підходили до престолу, біля якого сидів на підвищенні наш Митрополит. Ми по-пластовому ставали на струнко, голосили свої прізвища і пластові ступені і, приклякаючи на праве коліно, цілували перстень і руки Владики. А він, як пристало на духовного пастиря, благословив нас батьківськими словами подяки за добру пластову службу Богові і Україні, роздаючи кожному з нас на пам'ятку образки святих з його власноручним підписом.

Повертаючись домів, того вечора ми ще відвідували інші львівські церкви, де, так як ми, стояли на стійці при Плащаниці пластунки (у „Волоській церкві" при вул. Руській), заходили до церков „Преображенки" при вул. Краківській, св. Миколая й св. Онуфрія (ОО Василіян) при Жовківській та св. Параскевії („П'ятницької церкви") на розі вул. Жовківської й Бальонової. Інші з-поміж нас заходили до церкви Св.Духа (Богословської церкви) при вул. Коперника, свв.Петра і Павла на Личаківській вулиці, а ще інші — до православної церкви при вул. Францішканській та підміських церков на Замарстинові, Богданівці, Левандівці й Сиґнівці.

У Великодню неділю, звичайно в ранніх годинах, ми йшли з батьками і членами наших родин на Воскресні Утрені до наших парафіяльних церков, а тоді протягом трьох днів святкували Великдень. Та наші (мої) думки завжди ще линули на Святоюрську гірку до нашого („мого") Митрополита! Іншим разом серед інших обставин доводилось мені зустрічатися з „моїм" Митрополитом. І ця зустріч глибоко врізалась у мою пам'ять.

Був похмурий осінній день — десятиліття Листопадового Зриву — навечір'я Першого листопада 1928-го року. В храмі св. Юра у вечірніх годинах відправляли Панахиду за спокій душ впавших у боях за Львів українських воїнів. Церква і ввесь прицерковний майдан були залиті людьми. Як звичайно, переважала українська студентська, середньошкільна і пластова молодь. Коли прогомоніли останні напіви церковних відправ і стрілецькою мелодією „Вічная пам'ять", здавалось, закінчилась Панахида, з церковного балькону маєстатично розгорнувся великих розмірів український національний прапор, а на ньому червоними літерами кирилицею виписані три букви: УВО (Українська Військова Організація). Учасники, а разом з ними й ми, пластуни, насторожились. Десь зразу взялася Франкова пісня „Не пора"... За нею друга і третя: „Ой, та зажурились Стрільці Січовії", „Ой, Морозе, Морозенку"... Співали всі. Щораз то могутніше лунали мелодії стрілецьких і революційних пісень: „Гей, у лузі Червона Калина", „Ми по таборах і тюрмах". Назустріч пісням понеслись рушничні і револьверні постріли. То стріляла польська поліція, що, сподіваючись демонстрації, залягла довкруги храму і на майдані св. Юра. Польські поліцаї стріляли для постраху. Їм у відплату посипались револьверні вистріли зі Святоюрських забудовань. Це бойовики УВО стріляли в поліцію. Стрілянина не вгавала. Навпаки, щораз посилювалася. З Єзуїтського городу (тепер парк ім. Івана Франка) доносився тупіт кінських копит. Це кінна поліція гналась на поміч пішим поліцаям.

„Ганьба ляхам!" „Ганьба польській поліції!" „Ляхи за Сян!" — гомоніла юрба назустріч кіннотникам, що намагалися вдертись на прицерковне подвір'я. Їм дорогу заступили священики з хрестами в піднятих вгору руках. „Розейсьць сєн!" — кричали поліцаї. „Ганьба ляхам" — у відповідь скандували демонстранти і, заохочені відвагою священиків, висипались поза головну браму храму на майдан, формуючи похід в бік вулиці Міцкевича й Єзуїтського городу. Юрба заметушилась. Відважніші з-поміж нас погналися з демонстрантами. Жінки й діти, а за ними й пластуни, шукали порятунку в Митрополичій палаті. На бальконі палати з'явився Митрополит. Він ласкавими руками, по-батьківськи запрошував нас увійти в розкриті настіж двері палати. За якийсь час надворі дещо втихомирилось, лише від Єзуїтського городу доходили до нас вигуки демонстрантів і поліції, що ґальопуючими кіньми, ґумовими палками намагалась розігнати демонструючих. Серед нас знову з'явився Митрополит. Він ввічливими словами промовив: „Мої дорогі діти! Бій за Україну тількищо розпочинається. Та ви ще замолоді брати в ньому участь" (найстарші поміж нами були 15-літні хлопці і дівчата, інші пішли з демонстрантами). Десь взялася гаряча кава й булочки. Нас накормили й напоїли. щойно пізньою порою, коли закінчилась демонстрація, по нас зголошувалися наші батьки і забирали нас домів. Того дня поліційні арешти заповнилися арештованими демонстрантами, а приватні лікарі й лічниці подавали першу поміч пораненим і потурбованим.

Наступного дня, 1-го листопада, українські часописи появились з білими плямами у висліді поліційної цензури, а польська преса була заповнена повідомленнями про „Гайдамацку демонстрацію" і про те, як то „Гайдамацкє молойци под батутом Шептицкєго забужилі поржондек публічни". Того ж дня польські студенти демонстрували під святим Юром і вигукували: „ Пан Шептицкі на лятарнє"! „Гайдамакі за Збруч"!

(Продовження буде)

З'єднані стейти...

(Закінчення зі ст. 2)

підлих плянів опанування світом. Тепер, коли міцна охорона історичного права азилю в З'єднаних Стейтах Америки знищена для противників російсько-совєтського імперіялізму, — хто наважиться і могтиме промовити проти цього великого зла? Що станеться з борцями за волю в лавах АБН і в інших національних організаціях по всьому вільному світі, що борються за державну самостійність своєї країни? Через це все справа громадянина Демянюка є останнім місцем для перегрупування сил, щоб стримати розростання кагебівської ракової пухлини в Американській Системі Судівництва. Ми повинні пробудитися і розпізнати небезпеку зі середини для всіх.

Ми не сміємо дозволити собі, щоб примара нуклеарного голокосту відвернула нас від факту брутального наступу на саму підставу нашої волелюбної країни, — наступу, що його веде КҐБ, зокрема на належний процес дотримання статтей нашої Конституції.

КҐБ роздобув і пред'явив „докази" в справі Демянюка, які виявилися цілковито перекрученими й фальшивими. Свідки Бюра Спеціяльних Інвестиґацій також були примушені признатися, що вони поповнили кривоприсягу під час денатуралізаційного переслухання. Єдиною річчю, яка стоїть на перешкоді повному викриттю підступного московського пляну проти нього, є те, що Ізраїль забере юрисдикцію в цій справі з Америки, тобто з Американського депортаційного суду, до себе, до Ізраїля. Кривоприсяжний КҐБ з його фальшивими свідченнями тоді не вийде перед ізраїльським судом.

Верховний суддя Френк Баттісті перебрав контролю над критичними процедурами видачі Демянюка, не зважаючи на те, що оборона зробила внесок до суду скерувати справу Демянюка іншому судді у зв'язку з тим, що теперішня Лава Присяжних має перевірити суддейську поведінку самого судді Баттісті. Верховний суддя Баттісті відмовився діяти згідно з внеском оборони, щоб названий суддя сам добровільно усунувся від ведення цієї критичної справи. Ніякого пояснення від судді Баттісті щодо такої його децизії не передбачається.

Вже вибила одинадцята година для тих із нас, що зголосилися добровільно на це поле битви. Якщо КҐБ переможе, — то Американсько—Совєтський договір (щодо видачі) не заставить на себе довго чекати; як відомо, росіяни працюють понад норму, щоб досягнути таке домовлення з Урядом З'єднаних Стейтів Америки.

Більш важливою за цю дійсність є те, що удача Москви увічнить, пропаганди ради, архитиповий символ так званого „Івана Лютого", створеного совєтами міту, що його вживатиметься проти кожного покоління українців та інших не-росіян, немилих Москві, у вільному світі.

Тепер поговорюють, що КҐБ вірить у те, що вільні українці втратили свого комбатантного духа, бажання боротьби; що вони оспалі і їм байдуже, який світ дістануть їхні діти і внуки у спадщині. Але я кажу, що кров все ще жваво і вільно кружляє в жилах вільних українців і вони не дозволять цим брехливим наклепам впасти на їхнє стремління до національної і державної незалежности.

У підсумку треба сказати, що це залежить від нас, людей вільних, підтримати боротьбу України за її державну самостійність. Справа громадянина Демянюка, на мою думку, стоїть сьогодні наче прапор для цієї боротьби. Історична боротьба українців за волю і державну самостійність розцінюватиметься в історії міркою висліду цієї судової справи.

Хто з-поміж нас буде настільки слабим, що відмовиться приєднатися до цієї історичної битви, коли ця преважлива справа так безмежно потребує нашої підтримки, підтримки усіх людей доброї волі?

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ Каспар Вайнберґер заявив у вівторок, 13-го грудня, що Совєтський Союз організував у Сирії протилетунську оборону зі свого 8,000 військового персоналу. „Сирія отримала техніків, дорадників, а також організовані військові частини", — сказав К. Вайнберґер кореспондентам. Далі Вайнберґер сказав, що покищо совєтські дорадники не перебувають постійно на ливанській окупованій Сирією території в долині Бекаа, але вони туди часто заїжджають і повертаються назад до Сирії.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ЗРОБИВ відповідні заходи безпеки, щоб запобігти можливі бомбові напади близькосхідніх смертників на приміщення високих французьких офіційних осіб, включаючи президента Франсуа Міттерана. Ворота до приміщень закрили, а прилеглі вулиці патрулює поліція. Уряд Франції різко засудив варварський акт нападу на французьке посольство в Кувейті, але нічого не сказав про відповідні відплатні заходи.

ЗІРКА СОВЄТСЬКОГО гокею Вячеслав Биков був арештований в середу, 14-го грудня, у Стокгольмі, де він намагався вийти з крамниці з товарами на суму 110 долярів, не заплативши за них. Биков оправдовувався поліції, що він мав намір заплатити при центральному виході, але при перевірці в його кишені знайшли лише 12 крон (1,50 дол.). Наступного дня суд звільнив його, але два дні Биков такі просидів у в'язниці.

СЕКРЕТАРІ Й ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ! ВИКОРИСТАЙТЕ ОСТАННІ ТИЖНІ ЦЬОГО РОКУ І ВІДВІДАЙТЕ ЯКНАЙБІЛЬШЕ ЧИСЛО НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ ТА ДОПОМОЖІТЬ ЇМ ВСТУПИТИ В СЛІДУЮЧИЙ НОВИЙ РІК З НАЙКРАЩОЮ ЗАПОРУКОЮ — ЯКУ МОЖЕ ДАТИ ТІЛЬКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ.

Відзначення Листопадового Зриву в Елизабеті

Традиційна Листопадова академія в Елизабеті, Н. Дж., відбулася заходом і старанням Центрального Комітету Українських Організацій і місцевого Відділу УККА 27-го листопада ц.р. у шкільній залі парафії св. Володимира. Академію відзначено панахидою за героїв Листопаду, яку відправив о. Йосиф Федорик при участі місцевого хору „Баян" під диригентурою проф. Р. Левицького.

Академія почалась точно о 3-ій год. по полудні відспіванням американського гимну у фортепіяновому супроводі Марії Павловської. Академію відкрив голова місцевого Відділу УККА М. Пінковський коротким вступним словом.

Святочну, глибоко змістовну та патріотичну промову про Листопадовий Чин виголосив о. Роман Мірчук, парох церкви св. Михаїла в Ню Бранзвіку, якого присутні нагородили щирими оплесками.

В мистецькій частині програми виступив мішаний хор „Трембіта" з Нюарк-Ірвінґтону під диригентурою молодого та надійного диригента проф. Рафаїла Венке, акомпаньювала Марія Павловська. Хор виконав чотири пісні: „Гей, у лузі" обр. О. Микитюка, „Їхав козак за Дунай" муз. Г. Давидовського", „Зашуміла ліщинонька" муз. О. Кошиця та „Вкраїно-мати, кат сконав" муз. К. Стеценка.

Недавно відновлений хор „Трембіта" з Нюарк-Ірвінґтону зробив прекрасне враження на присутніх. Хор під диригентурою Р. Венке, підсилений новими голосами, може сміло репрезентувати українську громаду у стейті Ню Джерзі.

На окрему увагу заслуговують солісти Уляна Стадник, сопрано, та маестро Володимир Юркевич, тенор.

Потім виступив рій новаків „Вовки". Вони чітко та виразно продеклямували поезію про „Наш Львів" і піснею „Гей, там на горі" закінчили свій гарний виступ. Програму підготовила станична Наталка Рибак.

На закінчення програми учні 7-ої та 8-ої кл. парафіяльної школи св. Володимира продеклямували „Перший Листопад" Р. Купчинського. Їхній виступ зразково підготовила учителька української парафіяльної школи Марія Бокало.

Академію закінчено відспіванням українського національного гимну. Перед закінченням програми М. Пінковський проголосив збірку на Український Народний Фонд УККА, який наша громада складає кожного року з приводу Листопадової Академії. Цього року збірка на це принесла суму понад 1,000 дол.

Після Академії відбулася товариська зустріч з членами хору „Баян" в Елизабеті та хористами хору „Трембіта", яка проходила в щирій та дружній атмосфері.

Цьогорічна Листопадова академія в Елизабеті була одною з кращих. Публіка була одушевлена гарною програмою Академії та висловила своє побажання, щоб програми академій у майбутньому були кожного року на щораз вищому мистецькому рівні, а тоді буде публіка і гідно відзначатимемо героїв Листопадового Чину.

Учасник.

До 20-ліття „Українського Історика"

З нагоди 20-ліття офіціозу Українського Історичного Товариства „Українського Історика" науковий секретар УІТ й член редколеґії „Українського Історика" д-р Олександер Домбровський виголосив доповідь 4-го листопада ц.р. в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку на тему „Український Історик' в роках 19-63-83 на тлі сучасного стану української історичної науки". Доповідач нав'язав до старших діб розвитку української історичної науки, а особливо до доби М. Грушевського, та зупинився докладніше на сучасному стані української національної історіографії—на реґресі історичних студій у поневоленій Україні та прогресивних досягненнях представників вільної української історичної науки на поселеннях.

Під час того, як досліди над українською історією в поневоленій Україні зводяться до нуля, представники української національної історіографії у вільному світі стараються робити все можливе, а навіть і те, що видається на перший погляд неможливим, щоб не дати загинути нашій історичній правді, перфідно фальшованій і невіченій рафінованим ворогом.

В цій цілі виринула потреба наукового історичного журналу, на сторінках якого наші історики у вільному світі продовжували б кращі традиції в аспекті національної історіографії з доби М. Грушевського в обороні історичної правди України.

Тому УІТ покликало до особливої діяльности редколеґію „Українського Історика", як свого офіціозу, що являється єдиним нашим історичним журналом у вільному світі. А завдання редколеґії з головним редактором згаданого журналу нелегке, особливо в добі диявольських затій ворога та, з другого боку, в еміґраційних умовах і при браку фінансових засобів.

На сторінках „Українського Історика" публіковані праці усіх представників старшої, середньої й молодшої ґенерацій українських істориків, фахівців усіх діб і ділянок нашої історії з дуже широким вахлярем українознавчо-історичної тематики, а в тому особливо актуальної на сучасному етапі бувальщини українства в його змаганнях за етно-біологічне, духово-культурне й державницьке існування. Назвавши важливіших авторів та їхні праці, публіковані на сторінках згаданого журналу, д-р О. Домбровський закінчив свою доповідь апелем до громадянства ставати в ряди членів-прихильників УІТ та рівночасно передплатників „Українського Історика".

„Український Історик" мусить продовжувати своє діло — це лежить у вітальному інтересі української історичної науки, а тим са..им історичної правди України. Вже майже чвертьстоліття „Український Історик" голосить ту нашу історичну правду зі своїх сторінок. Найкращою для нього репутацією є факт, що в підсовєтських виданнях згадують „Українського Історика" з їддю й ненавистю, бо голошена зі сторінок згаданого журналу українська історична правда коле в очі ворога й нівечить його диявольські заміри.

Звертаємося до української громади у вільному світі допомогти морально й матеріяльно „Українському Історикові" далі продовжувати своє завдання на благо нашій історичній правді — тій духовій зброї, яка вирішує перемогу народу в його змаганнях за державне життя, за щастя майбутніх поколінь українства.

Зголошення на передплату „Українського Історика" та пожертви на ювілейний фонд журналу просимо висилати на адресу: Ukrainian Historical Association, P. O. Box 312, Kent, Ohio 44240.

Українське Історичне Товариство

Саскатун відзначив пам'ять жертв страшного голоду

У погідний осінній день, у неділю, 25-го вересня ц.р., зібралося в Саскатуні понад 2,000 людей (дорослих, молоді й дітей), щоб ушанувати пам'ять жертв страшного штучного голоду в Україні 50-років тому.

Відзначення відбулося заходами місцевого Відділу КУК, при співпраці складових організацій КУК та під патронатом Провінційної Ради КУК Саскачевану.

Це поважне й урочисте поминання замордованих Москвою українських селян почалося жалобною Соборною Панахидою на надвірній сцені парку Киванес. Співучасть у відправі Панахиди взяли всі українські священики Саскатуну, у супроводі українського православного й українського католицького катедральних хорів. Змістовні проповіді виголосили о. М. Олесюк українською мовою й о. Р. Лужний англійською мовою.

Після Панахиди відбулася коротка програма, у котрій промовляли д-р Д. Ціпивник, голова Провінційної Ради КУК, Ґрент Дивайн, прем'єр Саскачевану Релф Ґудейл, голова Ліберальної партії Саскачевану, і Павло Мостовий, представник Нової демократичної партії Саскачевану. Тоді всі присутні упорядкованим походом перейшли довгою похоронною процесією через центр міста на площу перед міською радою.

Попереду процесії несли хрест, хоругви, чорну домовину, як символ штучно замучених 7,000,000 українців, йшли вівтарні дружини, священики, хори, співаючи на переміну „Святий Боже" і „Со святими", а відтак з вінками і транспорантами жалобний похід. На міській площі цю домовину було поставлено перед пам'ятником для полеглих вояків у збройних силах Канади.

Вінки були покладені від уряду Саскачевану, міста Саскатуну, Провінційної ради КУК, відділів КУК у Саскачевані, організацій церковних громад, інститутів, музеїв, Кредитової Спілки, молодечих організацій, садочків, рідношкільної дітвори та поодиноких учасників.

На закінчення зворушливо промовляв посадник міста Сасктуту Клиф Райт, а після промови учасники складали квіти і вінки. Відспіванням „Вічная Пам'ять", закінчено врочисте відзначення.

Забрало довгих 50-ть років, щоб вільний західній світ заговорив про злочин ґеноциду Москви в Україні, ціллю якого було біологічно раз назавжди розправитись із прагненням українського народу до волі й державної незалежности, як нації. І коли диявольський план червоно-московського фашизму не осягнув для Москви сподіваного успіху, Москва посилила другий, заздалегідь придуманий плян духовного ґеноциду під плащиком облуди „совєтського народу". Посилена русифікація проходить у всіх республіках Совєтського Союзу, а головний натиск поставлено на Україну.

З приводу відзначення пляново створеного Москвою ґеноциду в Україні в 1932-33 роках українська спільнота в діяспорі, а зокрема на американському континенті, мусить настирливо інформувати та науково фактами доказувати псевдомиролюбність московської політики, щоб „благодать і братерство" Кремля не навістили волелюбний світ, який не то, що не спромігся нап'ятнувати Москву 50-ть років тому, але за малими винятками промовчував цю жахливу подію в Україні.

В.Л.

Замість квітів на могилу в десяту річницю смерти

св. п. проф. Юліяна Каменецького

єскладаємо 50.00 долярів на НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Вікторія і Маріянна ВАКУЛОВСЬКІ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА І БАТЬКА

бл. п. д-ра

ВОЛОДИМИРА ҐУДЗА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в понеділок, 26 грудня 1983 р., о год. 8-ій ранку в українській католицькій церкві св. Михаїла, 125 Ветерсфілд Аве., Гартфорд, Конн.

Рідних, Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

Горем прибиті:

дружина — ІРИНА
син — МИРОН

АВТОР СТАТТІ

У рубриці „На мистецькі теми", в статті Івана Кедрина п. з. „Ярослав Вижницький" („Свобода", ч. 239 16-го грудня ц.р.) при ломці випав підпис автора. — Ред.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН заявив, що він є майже певний, що в 1984 році не буде жадної підвишки податків, не зважаючи на настирливу вимогу багатьох законодавців зокрема демократів і тих, яким не залежить на голосах виборців, бо вони не стають до виборів в 1984 році. Президент не є певний за 1985 рік, бо все залежатиме від розвитку економіки, яка, на його думку, систематично поправляється. В економічних колах, а також в Департаменті скарбу думають інакше, хоч погоджуються з думкою Президента, що підвищення податків залежатиме від стабільности в економічному секторі. Доналд Ріґен, секретар скарбу, не виключає можливости підвишки податків ще в 1984 році з уваги на високий дефіцит Уряду.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашого Незабутнього ЧОЛОВІКА та ШВАҐРА

бл. п.

Івана Шатинського

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Михаїла в Чикаґо, Ілл.
12211 S. Parnell Avenue, Chicago, Ill. 60628

в суботу, 31-го грудня 1983 р., о год. 8-ій ранку

Про спільні молитви за Душу Покійного просять:

дружина — ХРИСТИНА
та шваґрова — ФРАНЯ ЧЕХАР
з чоловіком МИКОЛОЮ
і сином — ТАРАСОМ

Велике Плем'я Лісових Чортів

з великим жалем повідомляє Пластове Братство та Українську Громаду, що дня 23-го листопада 1983 року в Керґонксоні, Н. Й., після довгої і важкої недуги на 75-му році життя відійшов на Вічну Ватру

пл. сен. керівництва бл. п.

ВОЛОДИМИР ХАМУЛА (МУРЗА)

ІНЖЕНЕР

кол. член Курінного Проводу, кол. довголітній Станичний Пластової Станиці в Ню Йорку, член-основник та Почесний Член Пластової Фундації в Ню Йорку, член УПС Пластової Станиці в Керґонксоні, громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся 26-го листопада 1983 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Дружині і Рідним Курінь складає вислови глибокого співчуття.

Для сплетення нев'янучого вінка у світлу пам'ять нашого Дорогого Друга, Родина просить складати датки на Патріярший Фонд і на пластові видання.

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Знайомих і Приятелів, що дня 14-го грудня 1983 р. упокоїлась в Бозі наша безмежно Люблена ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ПАРАСКЕВІЯ КОМАНОВСЬКА з дому СЛОБОДЯН

уроджена в Бортниках, пов. Товмач, Україна, 6-го листопада 1911 р.

ПАНАХИДА у неділю, 18-го грудня 1983 р., о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні М. Насевича при Френклін і Бравн вулицях у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН у понеділок, 19-го грудня 1983 р., о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Миколая при 24-ій і Попляр вул., Філядельфія, Па., а потім на цвинтар Св. Марії у Факс Чейс, Па.

У глибокому смутку:

чоловік — ГРИГОРІЙ
дочка — МАРІЯ ЗАХАРІЯСЕВИЧ зі сином АДРІЯНОМ
син — МИХАЙЛО з дітьми ХРИСТИНОЮ і АНДРІЄМ
зять — ЕВГЕН ЛУЦІВ зі сином ЕВГЕНОМ
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 15-го грудня 1983 р., на 85-му році життя, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

МАРІЯН КУРОЧКА

Покійний народився 23-го травня 1899 р. в Слобідці Струсівській, пов. Теребовля, Україна

ПАНАХИДА в неділю, 18-го грудня 1983 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Thomas M. Quinn, 35-20 Broadway, Astoria, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 19-го грудня 1983 р. з церкви Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Полишив в смутку:

дочку — ЛІДІЮ з мужем ІВАНОМ СТАСЮКОМ
внучку — ОЛЬГУ з мужем ІВАНОМ МАКУХОМ
братанку — ІВАННУ СТРУСЬ
і дальшу Родину в Україні

У Вотервліті пошанували пам'ять жертв голодомору

Стоять (зліва): мгр А. Дурбак, єпископ Гобард, єпископ Ґаґґ, о. митр. В. Андрушків, о. В. Пашко.

(І. Д.) Заходом місцевого пароха о. Т. Гуманицького та Громадського Комітету Олбанської округи для вшанування жертв голоду в Україні 1932-33 років відбулося у неділю, 6-го листопада ц.р. в церкві св. Миколая екуменічне Богослуження з панахидою в наміренні 7-ми мільйонів жертв голодомору.

Парох о. Т. Гуманицький уложив спеціяльне екуменічне Богослуження англійською мовою, що його спільно відправили: о. митрат В. Андрушків, делеґат Стемфордського єпископа Владики Василя, о. В. Ґаґґ, єпископальний Владика з Олбані, о. Г. Гюббард, католицький єпископ з Олбані, о. І. Куліш, делеґат Консисторії УПАЦ у ЗСА. о. Дж. Міллер, делеґат Пресвітеріянської Церкви в ЗСА, о. Р. Траст, делеґат Владики Методистської Церкви в Ню Иорку Р. Ніколса. З українських священиків, крім двох згаданих, були ще о. В. Пашко, УПЦ у Трою, о. С. Фабракас з Гадсону, й о. С. Джулі з Амстердаму. Було 25 американських священиків різних віровизнань.

В американській частині Богослуження співали на переміну американські священики й гості з церковним хором під проводом Я. Кушніра, що співав по-українськи. Отець Т. Гуманицький виголосив відповідну проповідь. Він подякував усім, що так численно прибули, щоб помолитися за 7 мільйонів жертв штучного голоду в Україні 50 років тому, нав'язав до пророцтва старозавітного пророка Єзекіїла про кости, що знову віджнвуть новим життям. Подякував нашим парафіянам з Вотервліту, Трою, Коговзу й Амстердаму, що склали багато харчів (пушок і пачок) для роздачі поміж незаможними.

Після екуменічної відправи шість українських священиків відправили панахиду за жертви голодомору. Українські ветерани, пластова й сумівська молодь в одностроях і з прапорами, понад 500 учасників з околиці, багато американців наповнили церкву, вшановуючи жертви голоду в Україні.

Після того в церковній залі зібралися учасники Богослуження. Голова Громадського комітету мґр Андрій Дурбак, подякував владикам, священикам і всім присутнім за таку численну участь, усім жертводавцям харчів, що заповнили сцену і склали гору харчів перед сценою, та передав їх Гейсові, представникові роздільні харчів поміж потребуючими. (Вотервлітська парафія переводить збірку харчів кожного Великого посту). Були представники стейтового сенату — М. Гобляк (українського роду), О'Коннор, мейор Вотервліту, представники управ сусідніх міст. Роздано багато матеріялів про голод.

Це вже дев'ята імпреза в Олбанській окрузі, присвячена пам'яті жертв Великого голоду в Україні.

Олбанська округа відзначила Листопадові й Дивізійні роковини

У неділю, 20-го листопаду ц.р., о. Т. Гуманицький відправив в церкві св. Миколая панахиду за поляглих героїв за волю України в листопадових боях. По полудні заходом Об'єднання українських ветеранів, під протекторатом Окружного Відділу УККА Олбанської округи, відбулася Академія, присвячена 65-літтю Листопадового Зриву та 40-літтю Української Дивізії „Галичина" УНА в залі середньої школи у Вотеррвліті.

Голова Окружного Комітету УККА інж. Я. Спяк відкрив Академію вступним словом. Чотири члени капелі бандуристів проспівали американський гимн. Пластова й сумівська молодь під керівництвом голови Об'єднання ветеранів В. Боднара гідно вшанувала пам'ять наших героїв зворушливим монтажем. Пластун Р. Якубович і сумівець О. Демчар поклали вінок із тризубом перед смолоскипом. Пластунка Надя Боднар відіграла на трубці апель поляглим. Сумівець Б. Демчар рецитував поему В. Симоненка „Де зараз ви?". Л. Боднар, Х. Коновальчук, І. Наугольник і Х. Хорват рецитували по-мистецьки патріотичну поему Б. Бори „Вірю". 12 наших найменших вимаршивувало на сцену з українськими хоругвками при звуках стрілецької пісні „Гей, у лузі" і разом прорецитували „Слава Героям!". Довготривалими оплесками зібрані нагородили нашу надійну молодь.

Листопадівець І. Дурбак прочитав доповідь про Листопадову революцію як важливе звено в довгому ланцюгу нашої визвольної боротьби. Він підкреслив національну єдність, солідарність і співпрацю та велику участь молоді 65 років тому як дороговказ на майбутнє.

Капеля бандуристів „Гомін Степів" під мистецьким керівництвом Юліяна Китастого заграла дивізійний марш „Марширують добровольці"; ветерани, колишні упівці й дивізійники, вмаршували й уставилися перед сценою. Парох Трою о. Б. Скасків прочитав Слово Блаженнішого Патріярха Йосифа І. у 40-ліття Української Дивізії, що справило глибоке враження. Олександра Боднар рецитувала по-мистецьки зворушливу поему „Розпрощався стрілець" при звуках гри на бандурах капелі. Ця мелодеклямація була найпомітнішою точкою програми. Капеля бандуристів виконала марш „Україна", слова І. Багряного, муз. Гр. Китастого.

Після перерви відбувся концерт капелі бандуристів: „Гомін степів" музика Гр. Китастого, лірницький кант „Страшний суд" в обробці Леонтовича, солісти М. Дейчаківський, Т. Павловський, Наталка Гончаренко й Оля Ходоба. Потім „Дударик" в обробці Леонтовича, дума про Сагайдачного муз. Гр. Китастого, соліст М. Дейчаківський пісня про гетьмана Мазепу муз. В. Мішалова, соліст М. Невмержицький, вступ до „Байди" Г. Хоткевича, повстанська пісня „Соловейко, любий брате", „Марш молодих" слова І. Багряного, муз. Гр. Китастого. За два роки свого існування ця молода капеля бандуристів виявила себе добрим опануванням гри на бандурах і гарними голосами, тому її перший виступ в Олбанський окрузі тепло прийняла численна публіка, що заповнила простору залю.

Вкінці інж. Я. Спяк подякував капелі та всім виконавцям програми. Українським національним гимном закінчено академію.

На сцені виднілa емблема Об'єднання ветеранів — тризуб на тлі двох мечів. Почесну стійку біля прапорів державали ввесь час академії упівець В. Коцур і дивізійник С. Галібей. На залі були заступлені всі наші осередки з Олбанської округи, були гості з Гадсону, Пітсфілду, Кетскіл й інші. Було багато молоді.

Після академії Об'єднання ветеранів приймало вечерею капелю бандуристів і гостей у залі Українського Клюбу у Вотервліті. Упівець М. Демчар приготовив смачну вечерю. Організаційний референт Є. Наболотний привітав гостей; молитву провів о. В. Пашко; кінцеву молитву — о. С. Фабрикас. Керівник капелі Ю. Китастий подякував за гостинність. Серед дружньої атмосфери нав'язано знайомства з милими гістьми. Управі Об'єднання ветеранів належиться подяка за велику працю.

У. Д.

Майно Української Щадниці у Філядельфії перейшло 30 мільйонів долярів

Філядельфія (О. Б.) — Приємно читати в пресі ділові звіти із річних зборів наших фінансових установ, в яких віддзеркалюється зріст їхнього оперативного капіталу, не дивлячись на неґативний вплив існуючої несприятливої економічної ситуації у світі. Тому, коли говоримо сьогодні про зріст майна даної установи, мимоволі намагаємось відмітити також й ефективність праці її проводу і урядників, які діють спільно, співпрацюючи з членством цієї установи, що є важливою передумовою для її послідовного фінасового росту й розвитку.

Такі ремінісценції зроджуються у нас після річних зборів Української Щадниці, які відбулися у понеділок, 24-го жовтня ц.р., в приміщеннях УОК Центру у Філядельфії. Нарадами провадив голова Дирекційної ради Щадниці д-р Василь Саляк, а секретарював інж. Іван Скіра На початку нарад С. Біда, відомий на цьому терені особистий фінансовий дорадник, мав цікаву доповідь про потребу основного плянування для фінансових установ. Його доповідь перепліталась фаховими коментарями і коротким описом з історії розвитку нашої Щадниці, що було ілюстровано численними прозірками зі звукозаписом, в яких насвітлено різні етапи з діяльности Щадниці протягом її 65-літнього існування.

Після несподіваної смерти довголітнього президента Щадниці д-ра Володимира Ґалана, в цій установі заіснували певні організаційні і персональні ускладнення. Для упорядкування цього незадовільного стану, багато зусиль та енерґії вклав д-р В. Саляк, який силою існуючих обставин, мусів тимчасово перебрати керівництво Щадниці. Після наполегливих розшуків Дирекції вдалось знайти кваліфіковану людину Марту Шиприкевич, якій доручено провід Щадниці. Новий президент М. Шеприкевич — це добрий фахівець банківництва, яка відзначається також прикметами особистої культури та вмінням гармонійно співпрацювати з урядниками й Дирекцією Щадниці. В цій справі їй допомагає багато наш фінансовий дорадник мгр Ігор Шуст, який є віцепрезидентом престижевого філядельфійського банку P. N. B.. Під вмілим керівництвом М. Шипрекевич Щадниця осягнула значних успіхів, про що свідчать циферні зіставлення ділових звітів.

М. Шиприкевич, президент, подала загальний, але вичерпний звіт про діяльність і розвиток Щадниці за минулий рік. Не зважаючи на початкові труднощі, праця проходить нормально за накреслиним пляном. Цього року Щадниця досягнула майна і перейшла 30 мільйонів долярів, як також мала дуже добрий прихід М. Шиприкевич поінформувала присутніх, що для кращої обслуги та вигоди наших членів, які у великому числі тепер живуть у північносхідніх частинах Філядельфії, Щадниця закупила велику площу при 8100 Рузвелт бульварі (Pennypack Circle). Там незабаром буде відкрита філія, а згодом плянується побудувати репрезентативний будинок, де будуть приміщені головні бюра Української Щадниці. Заплянoвано також побудувати там відповідні приміщення для торговельних підприємств і бюра для професіоналістів (лікарів, дентистів, адвокатів, реальторів і т. п.). Маємо конкретні підстави надіятись, що цей плян буде зреалізований у дуже близькому майбутньому.

Черговий звітодавець, Іванна Білик, скарбник Щадниці, подала докладну аналізу фінансового стану установи, ілюструючи все числовими даними. Всупереч несприятливій економічній коньюнктурі в минулих роках, Щадниця осягнула помітних успіхів. У той час, коли в минулому році кінцевий звіт виказав недобір, то в цьому фіскальному році Щадниця осягнула понад 230,000 дол. приходу. Це позначилось поважно на маєтковому зрості Щадниці, який осягнув суму 30 мільйонів 850 тисяч долярів, цебто майже на три мільйони більше, ніж у минулому році. І. Білик подала обширні інформації відносно ощадностевих вкладів на книжечку та різного роду сертифікати. Гроші Щадниці заінвестовані на дуже добрих умовинах у різних інвестиціях, за що ми дістали признання від контролерів, які останнього разу проводили в нас перевірку.

Голова позичкового відділу Зенон Матла звітував про стан гіпотечних й іншого роду позичок, які Щадниця уділила в минулому році своїм членам. Не дивлячись на великий застій у будівельній індустрії в ЗСА, наша Щадниця мала у тій ділянці значні успіхи, уділивши багато морґеджів на закуп або побудову мешканевих та комерційних будинків. В останньому часі дуже пожвавилась видача позичок на купівлю авт, а також уділення студентських позичок на частинне покриття коштів навчання у вищих школах. Цей рід позичок став дуже допоміжним середником для нашої студіючої молоді

Звітування закінчилися запитаннями і дискусією числених учасників зборів, членів Щадниці, на які звітодавці дали вичерпні пояснення та інформації. При цьому були висловлені признання Суспільній Службі Щадниці, яку веде фахово мґр Богдан Лисяк. Дискутанти висловили вдоволення з діяльности нашої фінансової інституції, зі солідности и праці її урядників і доброго плянування на довшу мету Екзекутивою Щадниці

Після уділення абсолюторії керівним органам Щадниці, збори вибрали трьох директорів на чергову трирічну каденцію: д-ра В. Саляка, мґра Я. Кіндрачука та інж. П. Гурського. По вичерпанні усіх ділових точок програми предсідник зборів закрив наради і попросив присутніх до перекуски з кавою, яку приготовили урядники Щадниці під зарядом Звенислави Романів, адміністратора. Під час перекуски учасники зборів мали добру нагоду обмінятися своїми заввагами з директорами і керівництвом Щадниці.

Осягнення 30 мільйонів майна Українською Щадницею у Філядельфії — це чудовий подарунок для її членства з нагоди 65-річчя заснування Щадниці. Цей успіх є синтезою спільних зусиль і співпраці керівництва, урядників і відданих членів Щадниці, які на протязі років вклали багато труду й енерґії для розвитку і росту цієї нашої всегромадської фінансової установи.

Варто згадати, що за останніх 25 років свого існування Щадниця видала понад чвертьмільйона долярів на наші добродійні цілі та на оголошення в українській пресі, журналах і радіоавдиціях. Ці т. зв. реклямові субсидії дають значну піддержку українським видавництвам і радіомовленням плекати нашу культуру та ознайомлювати з нею чужинців. В минулих двох роках, з огляду на фінансову кризу, яка відчулась і в нашій Щадниці, датки на добродійні цілі були дуже обмежені. Можна надіятись, що в майбутньому вони послідовно будуть збільшуватись у користь української спільноти.

Як про це інформувала у своєму звіті М. Шиприкевич, президент Щадниці, незадовго буде відкрита наша філія у північносхідній частині Філядельфії. Треба вірити, що українці, які у великому числі живуть у тій дільниці міста, стануть активними членами нашої установи через вкладення своїх ощадностей, закуплення корисних сертифікатів або одержання у Щадниці догідних позичок. Пам'ятаймо, що силу і вартість даної спільноти в ЗСА оцінюється на основі її фінансового потенціялу. Тому нашим спільним обов'язком є ще більше розбудувати Українську Щадницю, бо тільки тоді її променистий клич „З громадою — і для громади" матиме конкретну вартість і тривку ідейну настанову.

Перший Листопад в Рочестері.

Шостого листопада цього року в Рочестері, Н. Й., в авдиторії української католицької школи св. Йосафата українська громада відзначила 65-річчя листопадового чину. Вже на вступі треба підкреслити, що завдяки місцевому Відділові УККА і його неструдженому голові Романові Куцілеві, не дивлячись на розходження труднощів, а є вони під сучасну пору в багатьох громадах нашого поселення, вдалось випрацювати програму святкувань, яка була інакшою, оригінальною змістом і на високому мистецькому рівні.

Ми, старі члени громади, з року в рік нашою працею, або бодай присутністю старалися вшановувати історичні дати нашого народу, а й тим самим передати майбутнім поколінням надбання, якими жили, раділи і страджали наші батьки і діди. Чи нам пощастило? Відповідь на це питання у читачів цих рядків.

Свято відкрив голова Відділу УККА Роман Куціль коротким, але змістовним словом про події І-го листопада. Наш голова має непересічний хист речево, але з притаманним йому сантиментом підкреслити події історії, які глибоко викарбовані в пам'яті очевидців, а було їх ще кілька на залі, як і рівнож тих, що старалися продовжувати діла попередників, людей глибокої віри й посвяти для добра української справи і грядучих поколінь. Програма проходила під моттом „І-ий листопад в слові і пісні". Виконавці — Євген Курило і тріо „Верховина" з Торонто під мистецьким керівництвом Олени Глібович.

„Не треба нам нічого" М. Пронченка. Словами поета наш славний мистець слова Є. Курило наче кинув визов всім присутнім і неприсутнім — „вже ніколи небо голубе над долею України не заплаче". Вірші „Побратим" В. Біляїв, „Балада про побратима" Л. Мосендза „Ніби сняться" Р. Купчинського перепліталися співом вокального тріо „Верховина". Це тріо вже неоднократно своїми виступами на сценах нашого поселення дало доказ високомистецького рівня. Н. Коханська, О. Макогон, Б. Ігнатович у фортепіяновому супроводі Х. Гарасовської-Шевчук виконанням стрілецьких пісень „Ой, упав стрілець" і „Нема в світі кращих хлопців" М. Гайворонського, „Ой, зацвіла черемшина" А. Баландюка, „Було колись дівчино" Л. Лепкого наче оживили знову часи з-перед 65-ти років.

Здається, кульмінаційною точкою святкувань І-го листопада була рецитація твору Василя Стефаника „Сини". Сполучення глибоко психологічного твору „Сини" і рецитації непересічного мистця слова Є. Курила залишила у слухачів потрясаюче враження. Не було на залі людини, яка під впливом слів рецитатора не переживала б страждань „Стефаникового батька". Оплески не вгавали, але програма продовжувалася.

І знову наші соловейки співали „Останні квіти" В. Гомоляки, „В вечірній час" Гнатишина на переміну з рецитацією „Нас ждуть" О. Олеся, „В храмі святого Юра" Б. Лепкого. І немов в тому таки храмі лунає молитва „Под Твою Милость" Д. Бортнянського. Рецитацію „Присяга Українця" П. Карманського наш мистець сильними словами поета закликав майбутні покоління продовжувати стремління батьків і дідів до здійснення великої мети, за яку страждали і вмирали герої ідеї вільної України. „Розвивайся" О. Бобикевича закінчено програму. Від громадянства Я. Зелез, голова Золотого Хреста, висловила подяку виконавцям відзначення незабутнього І-го листопада.

Відспіванням національного гимну присутні запевнили про невмирущість Листопадового Чину. Тут, до речі, слід згадати, що святкування попередила панахида за поляглих героїв і нашого велетня Митрополита Андрея Шептицького в церкві св. Йосафата.

Починаючи цю скромну рецензію висловами особистих спостережень, треба і так її закінчити. Для нас, старших, які вже не раз брали участь у щорічних відзначуваннях історичних роковин, це була неповторна година душевної наснаги і корму. Шкода тільки, що з того корму не скористало молодше покоління. У залі переважали сивоголові учасники цих історичних подій, за ними друга ґенерація, яка виховувалася після тих подій під владою ворогів, які старалися знищити дух шляхетних стремлінь. Вони платили тюрмами і кацетами за ідеї своїх батьків. А де було третє покоління і їхні діти? Це ж минає 65-ть років, коли молоді юнаки не вагалися віддати життя і проливати кров за ідею самостійности, бо вірили, що „щастя всіх прийде, прийде по наших аж кістках", за словами Івана Франка.

І. Б.